

**Вітання голови оргкомітету
Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Провідна роль освітнього досвіду в становленні особистості»**

Шановні учасники конференції! Дякую за інтерес, виявлений до проблематики даної конференції. Вона проводиться у період, коли освіта України підійшла, як ніколи раніше, близько до усвідомлення необхідності вирішення завдань кардинального оновлення усіх аспектів освіти: її цільової спрямованості, змісту, організації, форм, кінцевих результатів, ставлення до освітньої і навчальної діяльності суб'єктів навчального процесу.

Вважаю, що учасники даної конференції адекватно усвідомили усю гостроту необхідності розробки нового підходу до забезпечення і оцінювання якості освіти, який має бути *особистісно-орієнтованим*, а не лише когнітивно-компетентнісним, яким він залишається й досі, і запропонували деякі перспективні напрями підвищення гуманізуючого впливу освіти на особистість.

Процес здобування освіти, рівно як і процес трансляції знань від одного покоління іншому, має, перш за все, бути спрямованим системою загальнолюдських цінностей, які визнаються *позитивними* в усіх культурах, філософіях і релігіях світу. Ці цінності вже визначені представниками позитивної психології і перше місце серед них відводиться, цілком слушно, цінності “Мудрість”, дотримання якої сприяє формуванню, як стверджують представники позитивної психології, таких “сильних рис” характеру як: допитливість, відкритість новому досвіду, любов до пізнання, креативність. У програмі конференції є ряд доповідей відносно дивовижної ролі любові до пізнання, причому у будь-якому віці, навіть у похилому, для забезпечення психологічного благополуччя людини, збереження її психологічного здоров'я і навіть довголіття.

У доповідях, представлених на цю конференцію, розкривається глибинний механізм впливу якісної освіти на виникнення як у студентів, так і у педагогів задоволення собою як суб'єктом пізнання. Йдеться про ту рідкісну за силою гуманізуючого впливу форму пізнавальної насолоди, яку, за твердженням мудрого філософа стародавнього світу Аристотеля, надає людині *засвоєння* “чітко структурованого знання”. Цю насолоду відчуває і педагог, який вміє чітко упорядковувати знання, і студент, якому таке знання надається. Педагога це захищає від емоційного вигорання, що як стверджують учасники цієї конференції, руйнує здоров'я як самого педагога, так і його учнів.

Однією з важливих перспектив оновлення якості вищої освіти можна, на мій погляд, вважати також обґрунтовану психологами Дніпропетровського університету ідею необхідності формування в студентів під час навчання так званої *метакогнітивної* компетентності. Це розуміння глибинних закономірностей пізнавальної діяльності, що базуються, фактично, на двох основних операціях, універсальних для будь-якої галузі знань, а саме: диференціації розбіжностей в об'єктах, що вивчаються, і

інтегруванні подібностей, що об'єднують їх у групи. Саме про ці операції як базові для метакогнітивного пізнання писав лауреат Пулітцерівської премії Гофштадтер у монографії з проблем штучного інтелекту з влучною назвою: “Гёдель, Эшер, Бах – вечная золотая нить познания”, у якій продемонстрував функціональну еквівалентність закономірностей чергування цифр у теоремі математика Геделя, ефектів фігури і фона у художника Ешера, висоти тона звуків у фугах Баха.

Серед доповідей цієї конференції є описання розробки навчальних матеріалів з використанням новітніх технологій для доведення метаконгнітивної компетентності студентів до рівня знань експертів відповідної галузі.

Ще одним важливим напрямом інноваційного впливу освіти на особистість учасники даної конференції вважають задачу формування під час навчання так званого «емоційного інтелекту» студентів. Його роль, знов таки, передбачив більш двох тисяч років тому геній Аристотель, який визначив зміст цього виду інтелекту у такому реченні: «Розгніваться може кожен - це легко! Проте висловити свій гнів у адекватній формі, у слушний час, у відповідному місці і по відношенню до тієї людини, яка на це, дійсно заслуговує, – це важко. І це є чеснота!». Здавалось би навчити студента виражати свої емоції у формі, яка гідна цивілізованої людини, не складно, але деякі люди із вищою освітою поведуться інколи як тварини (імпульсивно, не контролюючи свої емоції, принижуючи своєю агресивною поведінкою як оточуючих, так і себе). Курс «Емоційного інтелекту», введений як вибірковий на факультеті психології, як здається, потрібний не тільки психологам.

І ще одне розміркування щодо даної конференції, організованої факультетом психології. На вступних іспитах з цього навчального року психологи запропонували абітурієнтам обов'язкове складання іспиту з англійської мови. І це рішення обґрунтували не тільки тим, що на сучасному етапі розвитку освіти досконале володіння провідною мовою міжнародного спілкування повинно стати одним з важливих показників якісної освіти: психологи побачили у цій вимозі ще один важливий аспект, відомий з історії розвитку освіти. У середні віки «мертва» латинська мова обов'язково вивчалась в університетах не тільки для забезпечення студентам можливості знайомства з мудрістю філософів стародавніх часів в оригіналі, але й як відмінна *гімнастика для розуму*, адже граматики – це “алгебра мови”.

Сподіваюсь ідеї конференції знайдуть відгук серед колег її учасників з різних регіонів України. Бажаю успіху!

*Ректор Дніпропетровського національного
університету імені Олеся Гончара,
член-кореспондент НАН України
Поляков М.В.*